GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 232. *Mercurĭ, Joi 16 (28) Octomvre.* 1886.

Brașovŭ, 15 Octomvre 1886.

Sâmbătă nóptea contele Ferdinand Beust, fostulŭ cancelarŭ imperialŭ, a încetatŭ din viață în castelulŭ dela Altenberg. Elŭ a trăitŭ aicĭ de mai mulțĭ anĭ retrasŭ de lume și datŭ cu totulŭ uitării chiar și de cătră aceia, cărora le-a făcutŭ odinióră cele mai marĭ servicii.

Numele Beust ne readuce în memoriă epoca marilorŭ schimbărĭ sĕvêrșite la 1867 în viéța interióră a monarchiei habsburgice. Beust a încheiatŭ pactulŭ cu Ungaria, elŭ a întrodusŭ dualismulŭ, elŭ a pusŭ în practică sistemulŭ de supremațiă germano-maghiară, de a căruia consecențe fatale după câțiva anĭ a trebuitŭ însușĭ sĕ se înspăimênteze.

După bătălia dela Königgrätz, Beust, care fusese ministru conducătorŭ alŭ Saxoniei, aliata monarchiei nóstre în rĕsboiulŭ dela 1866, ajunse deodată ministru de esterne alŭ Austriei în Octomvre 1866, ér după retragerea lui Belcredi fù numitŭ în 7 Februariu 1867 ministru-președinte.

Beust, Saxonulŭ, care nu cunoscea mai de locŭ raporturile încurcate interióre ale acestei monarchie, avù cu tóte aceste curagiulŭ de a se apuca de resolvarea grelei probleme, ce i se presentà în 1866, și, încredutŭ în capacitatea sa și în dibăcia sa ca bărbatŭ de statŭ, o rupse cu vechile tradițiunĭ ale politicei austriace.

Și care a fostŭ resultatulŭ?

Ilŭ vedemŭ cu ochii. Astăḍĭ, după mórtea fostului cancelarŭ austriacŭ, acea fóiă vienesă, care pe când era elŭ încă la culmea activitățiĭ sale publice, îlŭ lăuda pentru genialitatea, cu care a sciutŭ sĕ împartă stăpânirea asupra monarchiei între Nemțĭ și Ungurĭ, scrie, nemeritŭ, despre contele Beust:

„E adevĕratŭ că Best n'a împlinitŭ tóte speranțele „patrioțilorŭ“. Ceea ce a făcutŭ elŭ a purtatŭ încă prea multŭ timbrulŭ grăbirei și alŭ lipsei sale de cunoscințe în ceea ce privea raporturile încurcate austriace, mâna sa prea pripită la trébă a stricatŭ de multe orĭ mai multŭ decâtŭ a făcutŭ bine....“

Și în adevĕrŭ ce vedemŭ aḍĭ?

Nimenĭ nu este mulțămitŭ cu opera saxonului Beust. Ungurii nu suntŭ mulțumițĭ cu dualismulŭ, deórece, ḍicŭ ei, Ungaria n'a devenitŭ printr'însulŭ unŭ statŭ de acelașĭ rangŭ cu Austria, de care ea încă și acum este dependentă; Nemții nu suntŭ mulțumițĭ, fiindcă nu potŭ domni peste monarchiă ca mai înainte; Slavii nu'sŭ mulțumițĭ din causă că se sêmtŭ scurtațĭ în drepturile lorŭ și asuprițĭ; ér Românii?

Reminiscințe durerose deșteptă în noi Românii epoca faptelorŭ „mărețe“ ale contelui Beust, ca cancelarŭ alŭ Austriei. Nu pentru că a datŭ Ungurilorŭ, ceea ce li se cuvine ca națiune, ci pentru că le-a datŭ în unele privințe mai multŭ decâtŭ li se cuvenea, le-a sacrificatŭ înainte de tóte cu desĕvêrșire și fără de nicĭ o condițiune Ardélulŭ și drepturile politice naționale ale Românilorŭ, despre ale cărorŭ relațiunĭ, ca poporŭ însemnatŭ alŭ monarchiei, nicĭ ideă n'a avutŭ.

Ce-i dreptŭ, deja antecesorulŭ lui Beust, contele Belcredi, părăsise causa Ardealului — ba din nenorocire o părăsiseră chiar mulțĭ Ardelenĭ — dér este sciutŭ, că Belcredi punea încă órecarĭ condițiunĭ, cerea órecarĭ garanțiĭ dela Maghiarĭ, spre a feri Ardealulŭ d'a se face cu timpulŭ unŭ pașalicŭ unguresc în tótă forma.

Cancelarulŭ Beust n'a mai vrutŭ sĕ scie nicĭ de aceste condițiunĭ și în graba lui de a vedé pe Ungurĭ împăcațĭ a lăsatŭ țéra cu poporŭ cu totŭ pe mânile și pe omenia lorŭ.

De morțĭ însĕ sĕ nu vorbimŭ de rĕu.

Beust póte sĕ fi avutŭ cele mai bune intențiunĭ pentru monarchiă, însĕ n'a cunoscutŭ nĕcazurile și durerile ei din întru și de aceea n'a putŭtŭ sĕ producă resultate mai favorabile. Numai cu arta diplomației nu se va puté ferici niciodată o țéră în lume.

Nu de diplomațĭ marĭ ca Beust, ci de ómenĭ de inimă și cu cunoscință de lucru a avutŭ lipsă monarchia nóstră la 1866.

Crisa bulgară.

Parisŭ, 24 Octomvre. *Scirĭ private din Moscova anunță, că 2 divisiunĭ rusescĭ, pe piciorŭ de resbelŭ, sunt în lagărŭ lângă Odesa, Sevastopolŭ și Nicolaiev, gata sc plece la Varna.*

Odesa, 23 Octomvre. *Scirĭ venite din Crimea semnaléză o mare activitate în pregătirile maritime ale Rusiei; se ḍice mai cu sémă că escadra Mărei Negre a primitŭ ordinulŭ sĕ facă o aprovisionare considerabilă în alimente și munițiunĭ și sĕ se țină gata a porni pentru o destinațiune încă necunoscută.*

Sofia, 24 Octomvre. Zancoviștii respândescŭ scirea că trei cuirasate rusescĭ suntŭ trimise înaintea portului Varna. Acéstă scire e considerată ca o închipuire.

St. Petersburgŭ, 24 Octomvre. Ḍiarele rusescĭ spunŭ că Rusia este destulŭ de puternică pentru a fi generósă dér asemenea că e gata, la unŭ semnŭ alŭ Țarului, a nimici pe vrășmașii sĕi, orĭ carĭ ar fi.

Constantinopolŭ, 23 Octomvre. Cale indirectă. Aḍĭ dimineță au fostŭ mai multe întrărĭ și eșirĭ la Ildiskiosk și au provocatŭ nouĕ sgomote despre schimbărĭ ministeriale. Acéstă mișcare a fostŭ probabilŭ causată de scirile privitóre la înarmările maritime ale Rusiei în marea négră. Acésta ar esplica asemenea ordinulŭ datŭ deodată, cu tóte grelele negociărĭ, de a semna unŭ contractŭ cu o usină germană pentru furnitura a 12 torpilorĭ, cu o sumă de vre-o 6 milióne de francĭ. Afară de acésta, Sultanulŭ ar fi ordonatŭ diferite alte pregătirĭ și cumpărărĭ maritime, pentru vre-o trei-ḍecĭ și cincĭ milióne de francĭ.

Berlinŭ, 24 Octomvre. Aci circulă scirea, că Prințulŭ Alexandru se pregătesce de plecare. Se ḍice că chiar ḍilele aceste își va părăsi familia, ducêndu-se d'ocamdată în Austria și continuândŭ d'aci calea *spre resăritŭ*. Se mai ḍice că cercurile înalte d'aci l'ar fi consiliatŭ sĕ renunțe la acestŭ planŭ.

Sofia, 24 Octomvre. Programa deschiderei marei Sobranie este următórea: Unŭ mesagiu alŭ regenții, care începe cu o restrînsă schiță istorică a evenimentelorŭ ce au condusŭ la marea Sobraniă, consacră câte-va cuvinte căldurose de mulțumire prințului Alexandru, vorbesce apoi despre înalta misiune a adunării naționale și apeléză la patriotismulŭ tuturorŭ într'o crisă așa grea, în care se găsesce țéra și într'unŭ momentŭ de o însĕmnătate așa de mare, în care se hotăresce póte pentru totdéuna asupra sorții patriei. Intr'acestea se întreprind încercărĭ de reconciliațiune cu Rusia. S'au făcutŭ deja primele demersurĭ. Notabilĭ bulgarĭ, carĭ trecŭ dreptŭ *personae gratissimae* în Petersburg, au plecatŭ deja acolo. Se înțelege că aducerea la îndeplinire a acestei programe depinde de evenimente. Suntŭ temerĭ de turburărĭ, pregătite de Zancoviștĭ. Și atitudinea lui Kaulbars nu inspiră încredere și e posibilŭ, ca dînsulŭ sĕ aibă proiecte, ce stau diametralŭ opuse cu politica Rusiei, afișată nu de multŭ oficialŭ.

Berlinŭ, 24 Octomvre. Ḍiarulŭ „Post« spune, că punctulŭ de gravitate alŭ cestiunii bulgare este în raportulŭ Rusiei față cu regența actuală, care va fi în curêndŭ înlocuită printr'o regență zancovistă dreptă dér pentru unirea legalisată cu Rumelia orientală. Mai alesŭ acestŭ punctŭ trebue avutŭ bine în vedere; de și partida națională, de frică sĕ nu fiă gonită din posturĭ și persecutată, resistă cu o perseveranță de admiratŭ. Rusia își va ajunge scopulŭ fără multă pacientă și banĭ.

Germanii și Ungurii.

„Magdeburgische Zeitung“ publică următórele date statistice interesante, pe care Românii sĕ nu le trécă cu vederea, avêndŭ importanță mare și pentru ei:

E unŭ faptŭ puținŭ cunoscutŭ, că germanismulŭ în Ungaria—Ardealŭ, cu tóte mĕsurile de maghiarisare, a sporitŭ în cei 20 de anĭ din urmă. Germanii din vestulŭ Ungariei, în numĕrŭ de vr'o 380,000 capete, ca și cei din Bănatŭ, nu numai și-au susținutŭ teritoriulŭ limbei lorŭ, ci în unele locurĭ și l'au măritŭ. Pe când în 1830 erau în Ungaria-Ardealŭ 1,100,000 Germanĭ, în 1870 s'au sporitŭ la 1,700,000, în 1880 la 1,800,000. La acésta se mai adauge, că la anterióreIe conscrierĭ ale poporului Israeliții se mărturiseau de aparținĕtorĭ limbei germane, pe când în 1880 din 670,000 Jidovĭ s'au numĕratŭ mai multŭ ca jumĕtate la Maghiarĭ. In Bănatŭ trăiau în 1835 vr'o 150-160,000 Germanĭ. Aḍĭ trăescŭ acolo cel puțin 375000 Germanĭ, numițĭ „Șvabĭ“, carĭ și în viitorŭ se vorŭ estinde peste teritoriele române și sêrbescĭ. In Bacica séu în comitatulŭ Bacĭ-Bodrogŭ, numĕrulŭ Germanilorŭ a sporitŭ în cei 50 de anĭ din urmă dela 100,000 la 180,000, și în comitatele Tolna și Baranya, așa numita »Turcia șvabă“, Germanii s'au sporitŭ dela 1835 încă p'atâta. Chiar Sașii ardelenĭ au sporitŭ, deși încetŭ în cele 227 comune rurale săsescĭ ale Ardealului dela 1765 poporațiunea a crescutŭ dela 90,000 la 155,000 suflete și în cele 8 orașe săsescĭ a crescutŭ numĕrulŭ Germanilorŭ dela 25,000 la 48,000 capete, abstrăgêndŭ de aceea, că vr'o 30,000 Sasĭ au trecutŭ în România séu s'au așeḍatŭ în Buda-Pesta și Viena, și în alte piețe mai marĭ ale Austro-Ungariei

Numai în micile insule limbistice germane din munții metalicĭ ungarĭ, anume în regiunea dela Kremnitz și Deutsch-Pralen, în Zips, în pădurea Bakony și în comitatele Zala, Samogy, Raab, Strigoniu, Alba regală bate la ochĭ repedea împuținare a elementului germanŭ. Astfelŭ Buda în 1820 a avutŭ 25.000 locuitorĭ germanĭ. Pesta avea atuncĭ 62,000 locuitorĭ, carĭ în cea mai mare parte se numĕrau la Germanĭ. Din ultima conscriere a poporațiunei dela 31 Decemvre 1880 resultă însĕ esistența a 198,000 Maghiarĭ (cu Jidovii—Red.) și numai 120,000 Germanĭ. Este clarŭ, că maghiarismulŭ în capitala Ungariei s'a sporitŭ atâtŭ de multŭ de o jumĕtate de seculŭ nu numai prin imigrare, ci și prin maghiarisarea Germanilorŭ. Dincolo de Dunăre erau înainte cu 50 de anĭ douĕ orașe libere regescĭ curatŭ germane și 43 comune urbane curatŭ germane. Aḍĭ suntŭ tóte de limbĭ mixte. Intre cei 12,000 locuitorĭ ai Oedenburgului abia erau acum 50 de anĭ vr'o 200 Maghiarĭ, aḍĭ suntŭ 5000 față cu 18,000 Germanĭ. Raab a fostŭ la 1830 în parte mare curatŭ germanŭ, aḍĭ e, cu tóte numerósele nume de familii germane, unŭ orașŭ curatŭ maghiarŭ. Maghiarŭ a devenitŭ și Steinamanger, unde pe lângă 9000 Mag. mai locuesc încă numai 1000 Germanĭ, și Cincĭ-Bisericĭ, care are 20,000 locuitorĭ maghiarĭ și încă numai 5000 germanĭ. Și în Pojunŭ se aflâ deja 7500 Maghiarĭ pe lângă vr'o 3000 Germanĭ. In Tirnavia mai nainte nu era nicĭ unŭ Maghiarŭ, aḍĭ locuescŭ acolo 1500. In Mariatheresiopel era la începutulŭ seculului elementulŭ maghiarŭ și germanŭ mai în acelașĭ raportŭ; aḍĭ trăescŭ acolo 30,000 Maghiarĭ, totŭ atâția Sêrbĭ și numai 1400 Germanĭ. In Neoplanta trăiau înainte cu o jumătate de seculŭ numai Sêrbĭ și Germanĭ; aḍĭ suntŭ acolo mai mulțĭ Maghiarĭ ca Germanĭ. In Zomborŭ e maghiarismulŭ acum duplu așa de tare ca elementulŭ germanŭ, care înainte cu 50 de anĭ era în maioritate față cu locuitorii maghiarĭ. In Timișóra trăescŭ deja aḍĭ 7000 Maghiarĭ lângă 22,000 Germanĭ; înainte cu o jumătate de seculŭ abea era 1 Maghiarŭ între 14,000 locuitorĭ ai Timișórei. In Aradŭ era germanismulŭ la 1835 în maioritate față cu elementulŭ maghiarŭ; amêndouĕ elementele însĕ erau împreună mai slabe decâtŭ Românii; aḍĭ trăescŭ în Aradŭ cam 20,000 Maghiarĭ și numai 5000 Germanĭ. In asemenea regresŭ este poporațiunea germană în Cremnițŭ, Șemnițŭ, Cașovia, Eperjes, Kesmark, Leutschau, Oradea-mare, Clușiu, Alba-regală, Strigoniu și Vațŭ.

Aceste esemple dovedescŭ că orășenii germanĭ se perdŭ în maghiarismŭ. Durere, nicĭ o îndoială nu e, că maghiarisarea în orașele germano-unguresci va serba și alte triumfurĭ și că multe orașe germane se vorŭ mai perde. Dér totŭ asemenea nu e nicĭ o îndoială, că marea massă a țĕranilorŭ germanĭ în Ungaria, carĭ ce e dreptŭ puțină consciință germană au, dér carĭ cu tóte aste

ţină cu tenacitate la limba lor maternă şi asupra cărora se póte numai slabă influinţa în scóle în sensă maghiarisatoră — căcĭ ce maghiariséză scóla, regermaniséză familia şi comunicaţiunea — voră trece şi peste era actuală de maghiarisare şi peste o sută şi două sute de anĭ voră rĕsuna cântece germane ca şi adĭ. Ună poporă de două milióne Germanĭ nu se póte face nicĭ într'o generaţiune nicĭ în două Maghiarĭ neaoşĭ.

„Deutsche Zeitung", vorbindă despre lucrarea de maghiarisare a scólelorŭ unguresci, dice:

Pentru ună numĕră de peste 100,000 Germanĭ în Buda-Pesta nu esistă nicĭ măcară o scólă poporală germană. Limba de instrucţiune în tóte scólele poporale (afară de două cu limba de propunere germană-unguréscă) este esclusivă cea maghiară. Chiar limba maternă li se propune respectivilorŭ copii în limba maghiară.

Suntă scóle unde fiăcare cuvêntă germană e strictă oprită, unde o întrebare germană a scolarului se rĕspunde celă puţină cu ună avertismentă. Raportulă învĕţătorului cătră scolară e anormală, pentrucă nu se înţelegă. Învĕţătorulă nu vorbesce nemţesce, séu fórte rĕu. Maioritatea scolarilorŭ nu înţelegă unguresce. Resultatulă instrucţiunei poporale este limbistică, cunoscinţa limbei maghiare. In scólele medii afară de unguresce şi latinesce nu se mai aude altă sunetă. Abia în clasa a treia începe instrucţiunea în limba germană, şi apoi şi în familii părinţii începă a o scâlcia pe unguresce. Profesorii, şi carĭ o rupă nemţesce, nu se perfecţioneză în limba germană, pentrucă o despreţuescă, afară de rarĭ escepţiunĭ. La scólele reale, comerciale şi speciale stau lucrurile totă aşa. Chiar şi la Universitatea din Budapesta se'nvĕţă limba şi literatura germană nendestulitoră de ună profesoră, pe când limba englesă se propune de trei profesorĭ. Peste totă instrucţiunea în limba germană stă fórte rĕu.

Décă s'ar continua calea, ce a apucat'o cultura maghiară, atuncĭ nendoiosă Ungaria va ajunge se fiă în privinţa culturei cu totulă isolată şi »unitatea culturală ungurésca« a contelui Apponyi ar lua o formă, de care nobilulă conte şi inventatoră ală acestei desemnărĭ rĕsunătóre abia şi-ar putea avea bucuria sa.

Am reprodusă acestea, ca sĕ se védă câtă amărăciune au produsă în Germania nisuinţele de maghiarisare. Ér de când cu înfiinţarea Kulturegyleturilorŭ, au perdută Ungurii şi celă din urmă grăunte de simpatiă în Germania.

SCIRILE DILEI.

In *Cluşiu* s'a pusă Dumineca trecută pétra fundamentală pentru *edificarea unei sinagogĭ evreescĭ*. Punerea petrei s'a făcută — după cum amă anunţată — cu ceremoniă. Unulă din Evreii presenţĭ, care ocupă ună oficiu de frunte ală statului, rosti o cuvêntare în care dise între altele: »Totulă pentru jidovime!" Sentinţa acésta 'i pare suspectă lui „Ellenzék« şi într'ună articulă de fondă ocupându-se cu ea, dice că în sensă naţională nu se póte lua, pentrucă Evreii nu formeză o naţiune; în sensă confesională însĕ n'are înţelesă, pentrucă mai ântêi este naţiunea şi apoi confesiunea. Maghiarulă mai ântêi este Maghiară şi apoi calvină, luterană etc. „De aceea — sfirşesce »Ellenzék" — noi vremă sĕ credemă cu credinţă neînfrântă, că şi Evreii, carĭ locuescă pe pămentulă acesta, în prima liniă se simtă a fi Maghiarĭ". In sensulă acesta şi „Ellenzék« dice că înţelege sentinţa: „totulă pentru jidovime!" Sinagoga este de confesiunea Evreilorŭ neologĭ, carĭ formeză o partidă mai modernă şi mai emancipată. Serbătorirea ridicărei sinagogei a fostă fórte »patriotică"; cei mai distinşĭ „patrioţĭ« din Cluşiu au luată parte la ea; stindardele unguresci n'au lipsită, cu atâtă mai vîrtosă n'au putută sĕ lipsescă toastele şi banchetulă, pantrucă acestă străbună obiceiu unguresciă, dice „Ellenzék« că şi concetăţenii lorŭ israeliţĭ îlă urméză tocmai cu aşa credinţă ca şi nisce direcţĭ descendenţĭ de ai lui Arpadă. — Minunată dragoste maghiarojidovéscă! Banchetulă pune vêrfă la tóte.

—x—

O serbare a lui *Bathory* se pregătesce pentru diua de 12 Decemvre n, când se 'mplinescă 300 de anĭ dela mórtea lui Bathory, principele Ardealului, şi mai târdiu rege ală Poloniei Deputaţiunĭ din tótă ţéra se voră duce în Cracovia la mormêntulă lui Bathory. Din Posen şi din Polonia rusésca nu va merge nicĭ o deputaţiune.

—x—

Ni se scrie de pe *Valea Mureşului:* »Gioagiulă de susă e o comună frumósă şi curată românéscă, ar trebui decĭ sĕ audimă totă numai bine de acolo. Dér de ună lungă şiră de anĭ domnescă în acea comună mulţime de neajunsurĭ din causa judelui comunală I. B. sedusă de fiulă sĕu, care e stipendistă cu 500 fl. ală archidiecesei din Sibiiu, fiindcă stă mai multă acasă. Tênĕrulă stipendistă a inegrită în »Telegrafulă Română" pe protopresbiterulă sĕu fără causă, i-a succesă totă prin acestă diară a seduce consistoriulă şi a nimici causa scolară în Gioagiulă de susă prin intrigă: făcêndă sĕ se numéscă învĕţătoră ună cumnată ală sĕu fără studii. In diua de St. Ana şi Ioachimă, multă promiţĕtorulă tînĕră a comisă ună actă urîtă faţă cu ună preotă locală, pe care fără causă l'a inegrită şi în »Caliculă.« Décă unei asemenea stărĭ de lucrurĭ nu 'i se va pune capĕtă de cei de susă din Sibiiu, vomă fi nevoiţĭ noi cei de josă din Gioagiu sĕ o'nfrênămă.' *Xenophon.*

—x—

Pentru casulă unei mobilisărĭ, presentarea la corpă a reserviştilorŭ şi concediaţilorŭ cavaleriei are sĕ urmeze după o disposiţiune a ministrului comună de rĕsboiu, în modulă cum se face la infanteriă în casă de mobilisare. Ministrulă honvedimei încunosciinţéză despre acéstă municipiile adăogêndă, ca funcţionarii de cercă în înţelegere cu comandele de întregire sĕ stabilescă modalităţile de presentare sub drapelă a reserviştilorŭ şi concediaţilorŭ, arătându-se şi reşedinţa cadrelorŭ respectivului regimentă, în care ómenii mobilisaţĭ potă sĕ se presinte imediată.

—x—

Ni se scrie de pe valea Mureşului: „Învĕţătorulă din *Intregalde*, G. *Domşia*, a fostă condamnată de judecătoria ungurésca din Aiudă, fiindcă în anulă 1884 a serbată diua de 3/15 Maiu. In actulă de acusaţiune i se imputa, că a arborată flamura României, precum şi alte născocirĭ unguresci. Din causa lipsei unui faptă penală, tribunalulă din Alba-Iulia a achitată pe învĕţătorulă, dér fiscalulă r. a apelată şi aşa Tabla r. din Murĕşă-Oşorheiu îlă condamnă la 100 fl. amendă séu 10 dile arestă. Invĕţătorulă neavêndă banĭ, fiindcă are o grea familiă, a trebuită sĕ-şĭ facă arestulă. Sĕrmanĭ Românĭ, óre mai aveţĭ semenĭ în suferinţele vóstre? *Unulă pentru toţĭ.«* — Inainte numai »patrioţilorŭ", căcĭ vĕ veţĭ asigura pagine de »aură« în cartea istoriei!

—x—

La datele ce le-amă adusă în numĕrulă de Dumineca 230, din 12 (24) Octomvre, despre vechia casă comercială *Dimitrie Eremia* din Braşovă, ne simţimă datorĭ a face, în urma informaţiunilorŭ esacte ce ni le-amă câştigată, următórele îndreptărĭ: D-lă Dimitrie Eremia a îmbrăţişată cariera de neguţătoră cu vêrsta de 11 anĭ; a servită patru anĭ ca ucenică şi cincĭ anĭ ca calfă la fraţii Mandragioglu. După acésta a fostă ună ană tovarăşă ală fraţilorŭ Mandragioglu şi optă anĭ companionă cu Nicolae Mandragioglu, purtândă firma numele: Nic. Mandragioglu & Demeter Eremias. In fine despărţindu-se de companionulă sĕu a purtată comerciulă mai departe sub firma „Demeter Eremias" timpă de 41 de anĭ. S'au împlinită aşadér tocmai 50 de anĭ, o jumĕtate de vécă, de când d. Dimitrie Eremia conduce de sine stătătoră comerciulă, ce l'a încredinţată acum nepoţilorŭ sĕi.

—x—

Din isvoră oficiosă se anunţă, că negociările pentru încheierea unei convenţii comerciale între *România* şi *Rusia* mergă bine; Rusia primesce proibiţiunea petroleului rusescă, care de altfelă cu greu ar putea face concurenţă în România.

—x—

Cetimă în „Vocea Covurluiului«: „D. S. *Carmellin*, redactorulă diarului »La Concorde", care este fórte bine cunoscută în oraşulă nostru, unde şi-a începută cariera sa diaristică în calitatea sa de redactoră ală diarului „l'Echo danubien' în anulă 1865, se va stabili din nou la Paris, cu începere dela 1 Noemvrie a. c. Diarulă d-sale, care este devotată intereselorŭ ţĕrii nóstre, va urma a apĕra în Paris şi se va ocupa şi de interesele Orientului, în specială ale României. D. Carmellin a visitată Joi oraşulă nostru".

—x—

In dilele acestea s'a rĕspândită scirea că prinţulă *Alexandru de Battenberg* se află în Lemberg, unde s'au primită în nóptea de 23 Octomvre mai multe depeşĭ, adresate: *„Prince Battenberg, Leopol"* (Leopol e Lemberg).

—x—

Din *Caşovia* se scrie cătră »Hirado", că ună oficeră superioră de geniu ar fi adresată cuvinte ofensătóre Ungariei şi ar fi ofensată pe vicecăpitanulă oraşului, care a şi făcută arătare la magistrată.

—x—

In comuna *Cseb*z*a* din comitatulă *Torontală* s'a ivită *colera* în modă epidemică. Din 38 persóne ce s'au bolnăvită în timpă de 24 óre, 15 au murită. In comună domnesce mare panică.

—x—

Facultatea filosofică dela universitatea din Viena a numită în gradulă de doctoră *honoris causa* pe erudituă orientală Khan Bahadur *Dastur Hoshanji* I. Asa, profesoră de limba şi de literatura persană la *Decan College* în Punx şi preotă supremă ală Parsevului în Dkhan.

—x—

In grădina din Mercurea a d-lui consiliară guvernială în pensiune *Ilie Măcelariu* ună mĕră a făcută a doua óră mere, care suntă fórte frumóse.

—x—

„Szekely Nemzet« spune, că în *Baraoltă* costă chilogramulă de carne de vită 14 cr.; o păreche de porcĭ 22 fl., o vacă cu viţelă 25 fl., ună viţelă de 2 anĭ 11 fl.

—x—

Din *Marsilia* se anunţă, că *corabia ungară* »Vincenza Mina" din Fiume, venindă din Livorno, a naufragiată, din causa unei furtunĭ violente, aprópe de portulă Marsiliei. Ómenii de pe corabiă au scăpată. Corabia era asigurată cu 62,000 francĭ.

—x—

Prinţulă *Leopold*, fratele Regelui României, se aştéptă sĕ mérgă în ţéră dimpreună cu fiulă sĕu *Ferdinand* pe la sfirşitulă acestei lunĭ, spună diarele din Bucurescĭ.

—x—

»România liberă« spune, că este vorba de a se complecta *facultatea de teologiă din Bucurescĭ* încă cu două catedre: cea de istoria dogmelorŭ şi patrologiă, şi cea de teologia fundamentală şi arheologiă biblică

—x—

In magazinulă gărilorŭ *Iaşĭ-Unghenĭ* se află o mare cantitate de porumbă şi grâu cu destinaţiă pentru *Rusia.*

—x—

„România Liberă« află, că în *Constanţa* e o activitate neobicinuită de esportaţiă. Nicĭ nu poţĭ umbla cu trăsura pe strade şi prin oborulă de cereale.

—x—

Eduard *Cseh*, fostulă comisară r. la congresulă bisericescă sêrbescă din Carloviţă, a murită.

—x—

Societatea macedo-română de cultură »Lumina« din Bucurescĭ, în adunarea ei generală din urmă, a proclamată membri de onóre următórele persóne: Domnii generală Adrianŭ, V. Alexandri, P. S. Aurelianŭ, I. C. Brătianu, Dim. C. Brătianu, M. Cogălniceanu, G. Chiţu, I. Câmpineanu, N. Creţulescu, C. F. Robescu, N. Ionescu, V. A. Ureche, Dem. Sturdza, B. P. Hăşdeu. Noulă comitetă alesă pentru trei anĭ se compune din: Presidentă d. Gr. H. Grandea, Vice-presidentă d. Ioanŭ Rădoi, Casier d. Ap. Teodorianu. Membrii: d-nii Popilianu, Belimace, St. Mihăileanu. Secretară C. Cairetti. Censorĭ: d-nii P. Stoicescu, Vulpianu şi N. G. Custurea. Adunarea a încuviinţată termenulă concursului pentru predarea manuscrisului celei mai bune cărţĭ de lectură, în dialectulă macedo-română, pentru trebuinţa scólelorŭ române dela Balcanĭ, la 1 Februarie anulă viitoră.

—x—

D-ra *Lucreţia I. Fundescu*, fiica d-lui I. Fundescu, deputată şi directoră ală diarului »Telegraphul« din Bucurescĭ, a trecută cu succesă examenulă de bacalaureată şi s'a înscrisă la universitatea din Geneva, unde va studia medicina.

—x—

Astă séră Mercurĭ *trupa germană* va juca „Fledermaus", operetă de Strauss, în care va debuta d-şóra *Hermina Greiner*, cântăréţă de operete dela teatrulă germană din Pojună.

Serbarea dela Curtea de Argeşiu.

Cetimă în „Voinţa Naţională":

O serbare impunĕtóre s'a făcută Duminecă la Curtea de Argeşă; străvechea catedrală este redată astădi cultului în antica ei splendóre. Mai bine de două-decĭ şi cincĭ mii de ómenĭ au asistată la sfinţirea acestui splendidă locaşă dumnedeescă, menită sĕ redeştepte în inimile tuturorŭ tradiţiunĭ gloriόse şi simţiminte înalte şi sĕ servéscă de badă unui nou avêntă ală bisericei nóstre.

Guvernulă liberală nu a perdută din vedere nicĭ una din ramurile activităţii nóstre, nicĭ unulă din interesela nóstre morale; sciindă pré bine din câte aşedăminte este urdită clădirea statului şi câţĭ factorĭ contribuescă la alcătuirea acelui totă, ce se numesce o naţiune, elă s'a ocupată cu aceeaşĭ rîvnă de armată ca şi de scólă, de biserică ca şi de desvoltarea nóstră economică. Deşi cu ochii mereu aţintiţĭ asupra viitorului, elă n'a perdută totuşĭ din vedere trecutulă şi cu o stăruinţă demnă de laudă a întreprinsă restaurarea vechilorŭ monumente ale ţĕrei, câte au scăpată nedistruse în cursulă veacurilorŭ; astfelă se închiagă şi mai bine tradiţiile trecutului cu aspiraţiile viitorului. Astfelă se înalţă inimile şi se pregătescă pentru noi fapte marĭ. Ţara întrégă a fostă într'ună gândă şi ună sufletă cu guvernulă; de aceea din tóte unghiurile ei a trimisă representanţĭ la serbarea dela Curtea de Argeşă, care a dobendită o strălucire şi mai mare prin presenţa Suveranilorŭ.

Restaurarea vechilorŭ bisericĭ ale ţĕrei nu va fi titlulă celă mai mică de gloriă ală domniei plină de fapte mărete a M. S. Regelui Carolă I.

Sfinţirea bisericei Episcopale a curţei de Argeşă s'a săvêrşită cu o pompă estra-ordinară. Mii de ómenĭ din tóte judeţele şi din văile cele mai depărtate ale munţilorŭ au alergată la vestirea, că se sfinţesce în presenţa Maiestăţilorŭ Lorŭ Regelui şi Reginei celă ma

vestitŭ și celŭ mai splendidŭ monumentŭ alŭ Regatului României. Timpulŭ celŭ mai frumosŭ a luminatŭ peste acésta neasemênată serbare, ér lumea adunată sta uimită admirândŭ exteriorulŭ și interiorulŭ minunatei clădirĭ. Unŭ entusiasmŭ nedescriptibilŭ a cuprinsŭ pe toțĭ când Regele dela ușa bisericei adresà cătră poporulŭ, care umplea curtea și împrejurimile, următórele cuvinte:

Cuvêntarea M. S. Regelui:

"Popórele, carĭ îngrijescŭ monumentele lorŭ se ridică de ele singure, căcĭ pretutindenea monumentele suntŭ povestirea viá a istoriei și oglinda trecutului, semnele vederate pentru generațiunile viitóre.

Amintirea faptelorŭ renumite este în genere însemnată prin statui; în România însĕ Domnii cei marĭ au înălțatŭ bisericĭ voind a întări astfelŭ mai multŭ credința adeseorĭ greu încercată prin năvălirĭ păgânescĭ, și ca mărturire că cerulŭ singurŭ dărueşte isbândele, ocrotește de primejdii. Intâlnimŭ dér și în plaiurile mărețe ale munțilorŭ, în văile încântătóre ale țĕrei, numeróse sfinte locașurĭ, clădite de vitejii și evlavioșii noștri Domnĭ, carĭ priveau cu dreptŭ cuvêntŭ în biserică și în povața sa scutul cel mai puternic alŭ némului românescŭ. Neagoe Basarab, rezĕmându-se cu ardoare pe religiă, hotărîse sĕ fiă pe pólele Carpaților cea mai falnică bisericà. Meșterulŭ Manole se pune la lucru, calfe și ḑidarĭ muncescŭ ḑi și nópte și în curênd se ridică pe Argeșŭ în josŭ pe unŭ malŭ frumosŭ o clădire cum n'a mai fostŭ alta. La sfințirea ei Vodă întrunì o adunare impunĕtóre. Patriarhulŭ Țarigradului, patru metropolițĭ, toțĭ Episcopii, toțĭ arhimandriții țĕrei, egumenii din muntele Atosŭ, peste o miă de preoțĭ erau fațá la acéstă mărétă serbare și numele de Curtea de Argeșŭ resunà în totŭ Orientulŭ ca o minune vrednică de biserica rĕsăritênă. Asprimea vremei însĕ strică sfântulŭ locașŭ, focŭ și cutremurŭ dărîmase părțile sale cele mai frumóse și mândra ḑidire era amenințată sĕ fiă nimicită; poporulŭ pătrunsŭ de acelașĭ simțĕmêntŭ religiosŭ care a sprijinitŭ pe strămoșii sĕi în tóte vijeliele, care a scăpatŭ vatra lorŭ de nădirĭ vrășmășescĭ, nu a voitŭ ca acestŭ scumpŭ odorŭ sĕ fiă perdutŭ și dărîmatŭ. Națiunea dăruì o zestre bogată și astăḑĭ, după trei vécurĭ și jumĕtate, Curtea de Argeșŭ strălucesce în vechia sa splendóre, ca o nouă dovadă că doctrinele vĕtămătóre n'au pututŭ înădușĭ cuvioșia în inimile Românilorŭ și că numai prin harulŭ lui Dumneḑeu se potŭ sĕvêrși fapte marĭ și bune. Noi, Regina și Eu, suntemŭ mândri și fericițĭ că sub Domnia nóstră s'a redatŭ credincioșilorŭ acestŭ sfântŭ și istoricŭ monumentŭ, care trebue sĕ rĕmânĕ de-a pururea adăpostulŭ pravoslavniei și în care poporulŭ sĕ se róge lui Dumneḑeu ca sĕ binecuvinteze scumpa nóstră Româniă".

(Va urma.)

Turda, 24 Octomvre 1886.

Inteligența română din Turda și jurŭ — în urma unei conferențe mai restrînse, ce a avut'o în 9 l. curentă st. n., — erĭ, Sâmbătă, în 23 a curentei st. n. s'a întrunitŭ într'o conferență mai numĕrósă și — a acceptatŭ idea, respective decisiunea conferenței precedente de a se înființa în Turda o societate pe acțiunĭ ca institutŭ și economii cu numele *„Arieșana"*.

Totodată conferența primindŭ proiectulŭ de statute lucratŭ de comisiunea esmisă din prima conferință, — 35 de inșĭ s'au inscrisŭ ca membri fundatorĭ și au alesŭ din sînulŭ lorŭ o comisiune de 10 în persónele domnilorŭ: Dionisiu St. Șuluțiu jude reg. în pensiune, Dr. Ioanŭ Rațiu advocatŭ și proprietarŭ, Anania Moldoveanŭ advocatŭ și proprietarŭ, Iacobŭ Lugoșianu protopopŭ, Simeonŭ P. Moldovanŭ protopopŭ emerit. și proprietarŭ și Iuliu C. Vlăduțiu proprietarŭ din Turda, Ioanŭ Molnarŭ proprietarŭ în Silvașiu, Petru Roșca protopopŭ în Agêrbiciu, Gregoriu Popŭ notarŭ cercualŭ și proprietarŭ în Cianulŭ mare, și Nistorŭ Manciu preotŭ și proprietarŭ în Ocolișulŭ mare cu însărcinarea sĕ facă și sĕ emită provocările pentru subscrierea acțiunilorŭ precum și tóte cele de lipsă pentru societatea ce este a se înființa.

C.

Industria de casà.

Atragemŭ atențiunea publicului românŭ asupra următórei corespondențe:

Sânte-jude, la 19 Octomvre 1886

Domnule Redactorŭ! Deórece în véra anului curentŭ grindina a nimicitŭ tóte sĕmĕnăturile de pe teritoriulŭ comunei nóstre, bietulŭ poporŭ românŭ de aicĭ e ajunsŭ la sapă de lemnŭ, dupăce și fără acéstă lovitură cumplită a fostŭ decăḑutŭ materialminte mai de totŭ, așa încâtŭ se susține numai cu lucrulŭ ḑilnicŭ alŭ mânilorŭ d. e. véra cu sapa, cósa, secerea și în urmă îmblăciulŭ, însĕ de presinte sórtea vitregă le-a răpitŭ și acestŭ isvorŭ de venitŭ după secere și îmblăciu, căcĭ păpușoiulŭ dupăce a fostŭ sdrobitŭ de grindină a întârḑiatŭ cu desvoltarea, a rĕmasŭ fără grăunțŭ și necoptŭ. Sarcinele și greutățile publice în asemenea casurĭ, în locŭ sĕ se ușureze, pe ḑi ce merge totŭ se mărescŭ, așa câtŭ bietulŭ poporŭ e silitŭ a lua lumea în capŭ de amărâtŭ și năcăjitŭ.

Ți se rupe inima de milă când audĭ plângerile și vaetele bietului poporŭ: „Vai de noi, cu ce vomŭ plăti darea și cu ce vomŭ plăti nenumĕratele repartițiunĭ, și alte greutățĭ? Acestea suntŭ cum suntŭ, fiindcă sufletulŭ din óse nu ni-lŭ potŭ lua, dér e mai mare aceea, că vomŭ muri de fóme cu copii cu totŭ.

Insĕ speranță de subsistință, prin vr'unŭ isvorŭ de venite, totŭ mai e, ca poporulŭ sĕ nu móră de fome, și acelŭ isvorŭ de venite e *industria de casă.*

Așa déră bietulŭ poporŭ românŭ din Sânte-jude recurge la ajutorulŭ și sprijinulŭ scumpei sale națiunĭ și nemului sĕu românescŭ cu măestria sa, rógă pe on. publicŭ românŭ cu deosebire pe toțĭ economii cei marĭ de stupăritŭ a'șĭ procura cele mai folosite coșnițe de stupĭ, inventate de Göndöcs Benedek, deputatŭ dietalŭ, care e celŭ mai vestitŭ stuparŭ în Ungaria.

Acestea coșnițe au forma unui conŭ cu escepțiune că despărțĕmêntulŭ de deasupra e boltitŭ; coșnița acésta este din două părțĭ, partea de dedesubtŭ e menită pentru sporire, și partea de deasupra pentru magaḑinŭ, adecă pentru mierea curată.

Coșnițe de acestea la noi se potŭ pregăti în timpulŭ ernei până pe vremea roitului mai multe sute de esemplare, și cine ar voi sĕ le posedă, binevoiéscă a și-le procura dela noi cu unŭ prețŭ moderatŭ, 80 cr. esemplarulŭ, pe când streinii le vêndŭ mai scumpŭ. Coșnițe simple totŭ din papură (spetéză) cu 50 cr. esemplarulŭ. Coșnițe din carpenĭ și nuelușe cu prețulŭ de 30 cr. esemplarulŭ.

Coșercĭ (coșurĭ) de mână cu două torțĭ în deosebite forme pregătite, cu prețurile — 10 cr., 15 cr., 20 cr., 30 cr., 50 cr., 1 fl. și cu câte 2 fl. esemplarulŭ, fórte frumóse. Coșercĭ pentru dame, adecă pentru păstrarea instrumentelorŭ de lucratŭ și a manufacturelorŭ pregătite, cu prețulŭ dela 1 fl. până la 5—6 fl. v. a. esemplarulŭ, notificândŭ totdeodată că aceste obiecte manufacturale vorŭ fi provĕḑute cu mai multe despărțĕminte, căptușite în coperișulŭ superiorŭ, vorŭ fi în internŭ provĕḑute cu oglindă frumósă, și în părțile esterne înfrumsețate cu deosebite împletiturĭ frumóse, cu totŭ soiulŭ de cirade și la pofta procuratorului cu inscripțiunea numelui etc.

Coșercĭ pentru dospirea pânei, cu prețulŭ: 10 cr. 15. 20. și câte 30 cr. esemplarulŭ Coșercĭ pentru păstrarea pânei, pentru păstrarea vestmintelorŭ, cu prețulŭ dela 50 cr. 60, 1 fl. 2 fl. 3 fl. și până la 5 fl. v. a. esemplarulŭ. Coșercĭ pentru păstrarea sticlelorŭ cu bĕuturĭ spirtuóse, cu prețulŭ dela 50 cr. până la 5—6 fl. v. a. esemplarulŭ.

Rogojinĭ pentru jugŭ, adecă pentru scutirea boilorŭ sĕ nu se strice la grumaḑĭ, când tragŭ în jugŭ pe timpŭ de plóiă, cu prețulŭ numai de 30 cr. v. a. esemplarulŭ.

Rugămŭ prin acésta cu totŭ respectulŭ pe toțĭ on. domnĭ românĭ și economĭ de tótă specialitatea, precum și pre multŭ stimatele dómne și domnișóre, carĭ dorescŭ rădicarea materială a némului nostru românescŭ, sĕ bine-voiască a'șĭ procura dela noi din susŭ menționatele obiecte de manufacturĭ, adresându-se la adresa subscrisului în Sante-jude, comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca, posta ultimă Czege, ca prin intrevenirea némului nostru românescŭ binevoitorŭ sĕ se pótă ajuta bietulŭ poporŭ Sânte-judenŭ, decăḑutŭ în lipsă și sĕrăciă.

Rogŭ cu totŭ respectulŭ și pe celelalte ḑiare periodice române a cuprinde în colónele sale acéstă rugare, în folosulŭ și ajutorulŭ némului românescŭ.

Petru Grama,
învĕțătorŭ poporalŭ gr. cat.

Ultime scirĭ.

O scrisóre din *Odesa* spune: *Intendența rusă a luatŭ mĕsurĭ a se construi barace iernatice în Basarabia, încăpĕtóre dela 200 până la 300 mii oștire, cum și grajdurĭ și șoprurĭ pentru cai și tunurĭ.*

Prin *Constantinopolŭ* circulă svonulŭ, că *Țarulŭ* ar fi datŭ unŭ *ukas* pentru *chiemarea reservelorŭ.*

Privitorŭ la puscile de repetițiă francese, se scrie din Parisŭ „Corespondenței de Viena": O comandă de 100,000 puscĭ sistemŭ nou s'a făcutŭ la manufactura din Tulle. Aceste puscĭ vor fi împărțite la trei-ḑecĭ batalióne de vênĕtorĭ pedeștri și la ḑece betalióne din devisiunea din Tonkin. La sfârșitulŭ anului, alte două manufacturĭ vorŭ primi comande importante. Comanḑile se vorŭ face astfelŭ, ca în primăvéra anului 1887 tótă infanteria sĕ aibă puscĭ sistemŭ nou. Acéstă schimbare de arme va costa vre-o sută milióne lei.

Calea ferată Bender—Renĭ, făcută în timpulŭ rĕsboiului din 1877—1878 și stricată de Rușĭ în urma rĕsboiului, e restabilită din nou, așa că póte fi pusă în circulațiune în orĭce momentŭ. Podurile de pe acéstă liniă suntŭ tóte de fierŭ.

Cu tóre desmințirile, se susține sgomotulŭ, că Erancia, Rusia și Turcia au de gândŭ sĕ céră Angliei unŭ termenŭ hotărîtŭ pentru deșertarea Egiptului. E sigurŭ că Anglia va respinge o asemenea cerere și orĭ ce încercare d'a o sili sĕ cedeze, va avea ca urmare unŭ rĕsboiu, ḑice o telegramă din Londra.

Ministrulŭ de finance alŭ Italiei a pusŭ la dispozițiunea ministrului de marină 60 milióne francĭ pentru construirea câtorva forturĭ litorale și corăbii nouĕ. Tóte corăbiile de rĕsboiŭ vorŭ fi provĕḑute cu o rețea de siguranță în contra torpilelorŭ. La puscile de repetițiă se lucréză cu atâta grabă, încâtŭ în primăvara viitóre se vorŭ înarma cu ele 150,000 de ómenĭ.

Circulă faime sinistre în orașulŭ nostru despre starea sănătății regelui Carolŭ alŭ României. Până în momentulŭ încheiărei foiei n'amŭ primitŭ nicĭ o scire, care sĕ adeveréscă aceste neliniștitóre faime, nicĭ dela corespondentulŭ nostru din Bucurescĭ, nicĭ dela biuroulŭ de corespondență din Pesta.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

STRIGONIU, 26 Octomvre. — La servițiulŭ divinŭ, ce se va celebra mâne spre serbarea jubileului primatelui, s'a anunțatŭ și sosirea Maiestății Sale. Aḑĭ înainte de améḑĭ au sositŭ toțĭ miniștrii ungurescĭ aicĭ, afară de Tisza.

ODESSA, 26 Octomvre. — O telegramă a „Corespondenții politice" spune că s'a decisŭ, în urma dorinței consulului rusescŭ dela Varna, de a se trimite *două fregate rusescĭ de rĕsboiu la litoralulu bulgarŭ spre apĕrarea supușilorŭ rusescĭ din Bulgaria.*

PESTA, 27 Octomvre. — Maiestatea Sa a sositŭ aḑĭ diminéță la $6^{1}/_{4}$ óre în capitală.

NIȘŬ, 27 Octomvre. — In ședința Scupcinei s'a cetitŭ o scrisóre adressă a ministrului președinte, prin care se face cunoscutŭ că *s'au restabilitŭ raporturile amicale între Serbia și Bulgaria* (sgomotóse aplause.)

RUSCIUCŬ, 27 Octomvre. — In cercurile bulgare esistă firma intențiune, ca imediatŭ după întrunirea Sobraniei, încă înainte de verificarea alegerilorŭ, *sĕ se triméta o deputațiune la Țarulŭ.* Metropolitulŭ Clemente va fi, se ḑice, conducĕtorulŭ deputațiunei.

PARISŬ, 27 Octomvre. — Scirea „Lloydului:" *Consululŭ francesŭ din Sofia a fostŭ însărcinatŭ sĕ nu mérgă la Tîrnova.*

DIVERSE.

Comerțŭ cu femei. — O gazetă din New-York scrie: Indianii din districtulŭ Ionacatepek, în Republica Mexic, facŭ negoțŭ cu femeile lorŭ. Ei îșĭ vêndŭ nevestele séu cu totulŭ séu le închiriéză pentru o periodă óre-care. In casulŭ din urmă soția închiriată se întórce în casa bărbatului sĕu și e bine primită. Indianii din districtulŭ Tenango întrecŭ în privința acestui negoțŭ pe confrații lorŭ susmenționațĭ, căcĭ ei îșĭ vêndŭ nu numai soțiile, ci și — sócrele. Acestea din urmă suntŭ mai ieptine, ce e dreptŭ, căcĭ unŭ *exemplarŭ sdravĕnŭ* de sócră se póte cumpĕra pentru unŭ mielŭ séu purcelŭ!

Bibliografiă.

A X-a Programă a gimnasiului românŭ din Bradŭ, pe an. 1885/7, publicată de Vasilie *Dămianŭ,* protopresbiterŭ și directorŭ. Programa acésta conține cu privire la gimnasiulŭ din Bradŭ mai multe date referitore la istoriculŭ anului scolasticŭ 1885/6, arată evenimentele mai însemnate întêmplate în cursulŭ anului scolasticŭ, statulŭ și numĕrulŭ profesorilorŭ, obiectele de învĕțământŭ propuse în acelŭ gimnasiu, conspectulŭ órelorŭ de propunere pentru diferitele obiecte, consemnarea scolarilorŭ inmatriculațĭ, a celorŭ premiațĭ, stipendiațĭ etc. precum și starea bibliotecei gimnasiale. Estragemŭ din acéstă programă următórele informațiunĭ: Cu anulŭ scolasticŭ 1885/6 gimnasiulŭ românŭ gr. or. cu 4 clase din Bradŭ a împlinitŭ 17 anĭ dela fundarea sa. In calitatea sa de representantŭ ministerialŭ d. Iosifŭ Elischer din Sibiiu a visitatŭ cu deamĕruntulŭ gimnasiulŭ acesta în luna lui Februarie anulŭ trecutŭ și s'a declaratŭ întru tóte fórte mulțumitŭ, constatândŭ unŭ progresŭ înbucurătorŭ în tóte direcțiunile. Au funcționată 4 profesorĭ definitivĭ și unulŭ provisorŭ. Limba română se propune în câte 3 óre pe sĕptĕmână în fiăcare clasă, cea latină în câte 5 și cea maghiară în câte 3 pentru 1-a și a 2-a clasă, ér pentru a 3-a și a 4-a câte 4 óre pe sĕptĕmână. In gimnasiu s'au aflatŭ anulŭ trecutŭ cu totulŭ 77 scolarĭ. La scólele primare de acolo se află unŭ directorŭ și doi institutorĭ definitivĭ; scolarĭ în cl. III și IV primară 49. Bieții copilașĭ din clasele primare suntŭ și ei osândițĭ la câte 4 óre pe sĕptĕmână a se chinui cu limba unguréscă. Biblioteca gimnasiului s'a sporitŭ anulŭ trecutŭ cu 110 opurĭ în valóre de 212 fl. 72 cr. De asemenea sa sporitŭ și museulŭ gimnasiului.

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 13 Octomvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	91—	92—
Renta rom. amort. (5%)	$94^{1}/_{2}$	95—
» convert. (6%)	87—	88—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	35—
Credit fonc. rural (7%)	103—	104—
» „ „ (5%)	$87^{1}/_{4}$	$87^{1}/_{2}$
» » urban (7%)	$100^{3}/_{4}$	$101^{1}/_{4}$
» » » (6%)	92—	$93^{1}/_{2}$
» » » (5%)	$83^{3}/_{4}$	$84^{1}/_{4}$
Banca națională a României 500 Lei	1070	1075
Ac. de asig. Dacia-Rom.	268	270
« » » Națională	210	212
Aurŭ contra bilete de bancă	$15.^{1}/_{2}$	16.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03—	2.04

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Octomvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	103 33	Bonurĭ croato-slavone	104.50
Rentă de hârtiă 5%	92 60	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.50	Imprumutulŭ cu premiu ung.	120 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.75	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119 76	Renta de hărtiă austriacă	83.45
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 50	Renta de arg. austr.	84.50
Bonurĭ rurale ungare	104.40	Renta de aurŭ austr.	114 05
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.40	Losurile din 1860	138 75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.30	Acţiunile băncei austro-ungare	863.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50	Act. băncei de creditŭ ung.	287.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 50	Act. băncei de creditŭ austr.	279 90
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.91
		Napoleon-d'orĭ	9.89
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61 35
		Londra 10 Livres sterlinge	125.20

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 27 Octomvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.47	Vênd.	8.50
Argint românesc	»	8.45	»	8.50
Napoleon-d'orĭ	»	9.87	»	9.89
Lire turcescĭ	»	11.24	»	11.27
Imperialĭ	»	10.24	»	10.27
Galbenĭ	»	5.89	»	5.91
Scrisurile fonc. »Albina»	»	117.50	»	118.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

3—20

Pischinger-Torte,

o tortă, care a câştigatŭ înalta recunoscinţă a Maiestăţii sale Reginei şi care, nefiindŭ întrecută în calitatea ei escelentă, a ajunsŭ a fi vestită pretutindenĭ, sĕ găsesce în fie-care ḑi próspĕtă la ***Emil Porr***, băcănia la stéua roşiă.

Depositulŭ principalŭ: ***Oskar Pischinger, Viena, Brigittenau.***

Deschidere de prăvăliă.

In *Strada Vămei* Nr. 614 am deschisŭ o *prăvăliă de făină şi de producte* şi acésta o facŭ cunoscutŭ onoratului publicŭ, consumătorŭ de făină neuitândŭ de onorabilele econome de casă cu observarea, că vêndŭ numai o făină *frumósă şi bună de coptŭ* din *prima móră de vaporŭ braşovénă* (Erste Kronstädter Kunstmühle) şi că voiŭ observa strictŭ ca serviciulŭ sĕ fiă curatŭ şi solidŭ.

Rugându-mĕ de binevoitorulŭ concursŭ alŭ publicului mĕ recomandŭ cu deosebită stimă

Alfred Seewaldt.

3—3 Braşovŭ, Strada Vămii Nr. 614.

Scólă comercială privată.

La 1-a Novembre an. c. s. n. deschidŭ cursulŭ órelorŭ de instrucţiune **în comptabilitatea simplă şi duplă cu exerciţii în corespondinţă şi matematică.** Durata cursului cu câte 3 óre pe sĕptĕmână (dela 8—9 óre séra) este preliminată pe 6 lunĭ. Onorariulŭ mensualŭ 5 fl. v. a. Doritorii de a participa la acestŭ cursŭ suntŭ poftiţĭ a sĕ presenta în domiciliulŭ subscrisului: tĕrgulŭ flosului Nr. 19 parterre între órele 1 — 3 post meridiane, unde vorŭ afla informaţiunile necesare.

Iosifŭ Raţiu,
comptabilŭ.

1—3

1—3

Publicaţiune.

Impărţindu-se în fiă-care anŭ o parte din venitulŭ **fundaţiunei princiare** „Schwarzenberg-Grüner" persónelorŭ autorisate militare, sĕ provócă acele persóne militare cu serviciulŭ împlinitŭ din vechiulŭ districtŭ alŭ Braşovului dela gradulŭ de sergentŭ majorŭ în josŭ, — carĭ sĕ credŭ în dreptŭ a fi împărtăşiţĭ din acéstă fundaţiune — a-şĭ aşterne petiţiunile lorŭ de ajutorare negreşitŭ până la 10 Noemvre a. c. subscrisului oficiu, de óre-ce petiţiunile întrate maĭ târḑiu se vorŭ refuse.

Braşovŭ, în 14 Octomvre 1886. **Căpitanatulŭ orăşĕnescŭ.**

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	—	—
Predealŭ (	—	9.32	—	—
(	—		—	—
Timişŭ	—	9.56	—	—
Braşovŭ (	—	10 29	—	—
(	7.47	—	4.16	—
Feldióra	8 24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.0?	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 0?	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 / 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2 18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.5?	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5 28	—
Clusiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	--
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.31	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	--
Clusiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12.30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	--	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9 21	—	—	—	9.15
(	—	5.45	—	—	—
Timişŭ	—	6.22	—	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	--
(	—	—	—	—	—
Bucurescĭ	—	11.45	—	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.59	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5.07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.?8	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	--
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	--
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6 4?
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8 17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1 53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.